

[Skytte.]

ikke blev så omfattende, som man havde ventet og håbet. Når kun ca. 4 pct. af det samlede antal landbrug og endnu mindre af det samlede jordareal er omfattet af jordrenten, føler de få sig forskelsbehandlet i forhold til de mange. De godt 7.000, der svarer jordrente, sammenligner sig med de 170.000, som ikke gør det.

Ikke mindst i de senere år er grundværdierne steget stærkt også i landbruget, bl. a. fordi byerne breder sig, og en udvikling, der ikke er landbrugsmæssigt betinget, bevirker højere jordpriser. Også jordrentehusmandens grundværdi stiger, han får større gæld og skal betale mere i renter, hvis der ikke gribes ind på anden måde. Bor der 2 husmænd ved siden af hinanden og den ene svarer jordrente, medens den anden ikke gør det, føler jordrentehusmanden dette som en uretfærdig forskelsbehandling og bliver utilfreds.

Da grundværdierne ved sidste vurdering steg fra 50 pct. og opefter, vakte det stor misstemning og protest fra jordrentebrugerne. Det har fundet udtryk i talrige henvendelser til ministeriet, til statens jordlovsudvalg og til de politiske partier. Jeg skal ikke bebrejde ministeren, at han har taget konsekvensen af udviklingen og nu foreslår mulighed for frivillig afløsning af jordrenten. Selve det princip, der lægges til grund for afløsningen, skal jeg ikke antaste. Brugerne får lov at købe jorden, og som kriterium for prisfastsættelsen foreslås jordens vurderingssum. Det er ganske naturligt, at der kan ydes lån svarende til afløsningssummen, ellers ville mange husmænd komme ud i svære økonomiske vanskeligheder, når de køber deres ejendom, og det kan jo ikke være meningen. Forslaget om afløsning gælder alle jordbrug — også gartnerier — der har jordrenteforpligtelse; også for arbejderboliger er der mulighed for afløsning, og vi kan tiltræde forslaget herom.

Jeg skal ikke her ved første behandling gøre yderligere bemærkninger til lovforslagene. De mange enkeltheder egner sig bedst til udvalgsbehandling, og jeg vil tilsige det radikale venstres medvirken til en grundig og saglig behandling af alle forslagernes problemer, men jeg er nødt til at understrege: uden større klaring af sideløbende problemer kan det radikale

venstre ikke tiltræde forslagene. Jeg mener, det er forkert at gennemføre disse lovforslag isoleret. Der må bl. a. skabes fuld klarhed over finansieringsmulighederne, inden man kan regne med vor medvirken til disse forslag.

Der er jo tradition for, at vi søger at finde et samarbejde om gennemførelse af den grundlæggende landbrugslovgivning her i landet. Jeg tror, det har værdi, hvis samarbejde om den lovgivning, forslagene omhandler, kan etableres. Det er af mange grunde uheldigt, at en meget stor del af landbruget på forhånd vender sig mod væsentlige punkter i forslagene. Om det kan lykkes at nå til enighed, skal jeg lade være usagt. Det skete i 1962, hvor vi gennemførte det da fremsatte lovforslag om landbrugsejendomme med tilslutning fra et samlet landbrug og et stort flertal i folkettingen; om noget sådant kan ske igen, afhænger af de videre forhandlinger.

Jeg tror, alle må erkende, at det mindre landbrug gennem årene har gjort en ganske fortjenstfuld indsats i og for samfundshusholdningen. Jeg tror også, at fremtidens landbrug i Danmark i væsentligt omfang vil bygge på familiebruget. Det drejer sig derfor om at tilrettelægge en lovgivning, der stadig giver en chance for familiebrug og for varierende brugsstørrelser. Det er de varierende former for landbrug, der har givet dansk landbrug sin styrke, og det skal også nok fremover vise sig at være bæredygtigt og betyde en styrkelse til gavn for landbruget og til gavn for landet.

Aksel Larsen: Vor ordfører, hr. Morten Lange, er fraværende på grund af et andet møde, og jeg skal i hans sted fremsætte nogle bemærkninger.

Danmark er jo ved at fuldende udviklingen fra et overvejende landbrugsland med industri til et overvejende industriland med landbrug. Men landbruget er fortsat en særdeles vigtig gren af dansk erhvervsliv, og dets trivsel vil også i fremtiden være af meget betydelig samfundsmæssig interesse, selv om det altså ikke længere indtager sin tidligere helt dominerende stilling.

Dansk landbrug hviler på mange selvstændige brug med intensiv drift, stor animalsk produktion, og det er anerkendt for sin høje kvalitet. Afgørende for denne